

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 6Tdo/82/2016
Identifikačné číslo spisu: 6110011036
Dátum vydania rozhodnutia: 20.12.2016
Meno a priezvisko: JUDr. Štefan Michálik
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2016:6110011036.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu JUDr. Štefana Michálika a sudcov JUDr. Daniela Hudáka a JUDr. Viliama Dohňanského na neverejnom zasadnutí konanom 20. decembra 2016 v Bratislave, v trestnej veci obvineného T. Y. a spol. pre obzvlášť závažný zločin prevádzachstva podľa § 355 ods. 2 písm. a/, ods. 3 písm. d/, ods. 4 písm. b/ Tr. zák. s poukazom na § 138 písm. i/ Tr. zák. a iné, o dovolaní obvineného I. M. (I.) podanom prostredníctvom obhajcu proti uzneseniu Krajského súdu v Banskej Bystrici z 30. apríla 2015, sp. zn. 2 To 109/2014, podľa § 381 Tr. por., takto

rozhodol:

Podľa § 382 písm. c/ Tr. por. dovolanie obvineného I. M. (I.) sa o d m i e t a .

Odôvodnenie

Rozsudkom Okresného súdu Banská Bystrica z 13. septembra 2013, sp. zn. 1 T 96/2010, okrem iných bol aj obvinený I. M. (prezvaný I.) uznaný vinným z obzvlášť závažného zločinu prevádzachstva podľa § 355 ods. 2 písm. a/, ods. 3 písm. d/, ods. 4 písm. b/ Tr. zák. s poukazom na § 138 písm. i/ Tr. zák., na tom skutkovom základe, že

v úmysle získať finančnú výhodu, na území Slovenskej republiky pôsobia vzájomne voľne kooperujúce organizované skupiny prevádzachov (medzi ktorých patrí skupina obvinených T. Y. a spol.) s presne určenou deľbou práce určenými úlohami jednotlivých členov, ktoré v súčinnosti so skupinami v zahraničí organizovali pre osoby najmä z Indie, Bangladéša, Srí Lanky, Pakistanu a iných národností, ich nedovolené prekročenie územia Slovenskej republiky z Ukrajiny a Maďarskej republiky, následne ich nechávali zadržat' polícií Slovenskej republiky ako žiadateľov o azyl, alebo ukrývali na rôznych miestach v tzv. skladoch, tu utečencov oslovovali jednotliví členovia skupín tzv. kontraktori, ovládajúci jazyk príslušnej komunity, ktorí dohodli s migrantom za prevoz do cieľovej krajiny sumu v priemere od 600 do 1 400 USD, následne hlavný predstaviteľ skupiny organizoval prevoz migrantov motorovými vozidlami s vodičmi slovenskej národnosti alebo prostriedkami hromadnej dopravy z územia Slovenskej republiky do cieľových krajín, najmä do Talianska, Anglicka, Nemecka, následne na mená vopred určených členov skupiny prichádzali platby za vykonaný prevoz cez bankové inštitúcie (VÚB, Tatra Banka, Slovenská pošta) prostredníctvom bankovej služby Western Union, kde následne boli peniaze rozdeľované jednotlivým členom, ktorí sa na realizácii prevozu zúčastňovali, pričom voľná kooperácia spočívala v

poskytovaní služieb vlastného kontraktora druhej skupine, v posunutí migrantov inej skupine za určitý poplatok ako aj poskytnutie voľných miest vo vlastnom sklade druhej skupine a poskytovanie vodičov v prípadoch, keď druhá skupina nemala vodiča k dispozícii, takým spôsobom

obžalovaní 1/ T. Y., 2/ G. V. Y., 3/ I. M., 4/ C. Y., 5/ N. R., 13/ H. G., 6/ U. G., 7/ I. G., 8/ K. G., 9/ G. X. a 11/ Y. G.

v bode 1./

- od začiatku mesiaca január roku 2007 do 10.3.2009 T. Y., ako hlavný predstaviteľ a organizátor, zorganizoval skupinu s presne určenou deľbou práce a určenými úlohami jednotlivých členov, kde on sám pre prevoz migrantov zabezpečoval vodičov doposiaľ nezistenej totožnosti, G. V. Y. plnil v skupine úlohu najvyššieho kontraktora, sám kontaktoval v slovenských utečeneckých táboroch migrantov, zabezpečoval styk menších kontraktorov s T. Y., tlmočil požiadavky T. Y. voči kontraktorom iných skupín, alebo mal v jednotlivých táboroch svojich poverených kontraktorov ako I. M., tento zároveň zabezpečoval aj priame spojenie s osobou Q. z Ukrajiny, s ktorým spoluorganizoval prepravu migrantov z Ukrajiny na Slovensko, C. Y. a G. I., ktorí zároveň vykonávali aj obslužné činnosti v skladoch, kde boli migranti ukrývaní, H. G., ktorý pracoval pre túto skupinu od mesiaca január 2008 do mesiaca máj 2008, Q. O. kontraktora pre migrantov bangladéšskej národnosti (dočasné odloženie vznesenia obvinenia podľa § 205 Tr. por.), R. N. - kontraktora pre utečencov pakistanskej národnosti, zabezpečujúci prepravu migrantov z Rumunska a Maďarska, zároveň mal úkryt pre utečencov na ul. Modranskej č. X v Trnave, kde obslužnú činnosť pre migrantov zároveň kontraktorov, vykonávali G. U., G. K., G. X. a G. Y., R. N. zároveň sám zabezpečoval aj prevozy migrantov za účasti M. D. ako vodiča, ktorý zabezpečoval priamo prepravu migrantov do cieľovej krajiny - Taliansko, pričom za sledované obdobie uvedená skupina organizovala prevedenie minimálne 181 migrantov štátnej príslušnosti Bangladéša, Indie, Pakistanu, a to buď z utečeneckých táborov Opatovská Nová Ves, Rohovce, Gabčíkovo, alebo priamo po trasách Ukrajina - Slovenská republika, Ukrajina - Maďarská republika - Slovenská republika, resp. Ukrajina - Rumunská republika - Maďarská republika - Slovenská republika do cieľových krajín Talianska, Anglicka, Nemecka za sumu od 600 do 1 400 USD za osobu, teda sumu 108 600 USD, čo je 79 447 Eur (pri priemernom kurze 1 USD = 24,713 Sk a konverznom kurze 1 Eur = 33,781 Sk), kde konkrétne:

obžalovaný 3/ I. M. v bode 5/ - dňa 12. novembra 2008 po predchádzajúcom telefonáte s prevádzacom pracujúcim na území Ukrajiny zorganizoval prechod nelegálnych migrantov cez slovensko - ukrajinskú hranicu tak, že neznámy prevádzkač ukrajinského pôvodu pešo previedol cez tzv. zelenú hranicu na územie Slovenskej republiky skupinu migrantov v zložení dvaja štátnej príslušnosti Bangladéša menom I. R., nar. X. Q. XXXX, Q. R., nar. X. Q. XXXX a dvaja z Pakistanu menom Z. Z., nar. X. Z. XXXX a I. Z. I., nar. X. B. XXXX, ktorí sa dňa 14. novembra 2008 v dopoludňajších hodinách prihlásili v Zbernom tábore Humenné ako žiadatelia o azyl následne v mesiaci december 2008, kontraktor Q. O. (dočasné odloženie vznesenia obvinenia podľa § 205 Tr. por.) dohodol obchod za prevedenie migrantov I. R., ďalej 1 migranta čínskej národnosti a 6 migrantov bangladéšskej národnosti, nachádzajúcich sa v pobytovom tábore Rohovce, informoval o tom I. R. (vylúčený na samostatné konanie vedené pod sp. zn. ČVS: UHCP-NJ-S-8/2010), ktorý zabezpečil doteraz nezistených vodičov a títo dňa 23. decembra 2008 realizovali prevoz týchto migrantov do cieľovej krajiny Taliansko, v priemere za sumu 800 USD (za osobu, teda celkove 6 400 USD, čo je suma 4 365 Eur (pri priemernom kurze 1 USD - 21,346 Sk, a 1 Eur - 31,291 Sk), pričom migrant I. pokračoval až do Španielska.

Za to bol I. M. (I.) odsúdený podľa § 355 ods. 4, § 36 písm. j/, § 38 ods. 2, ods. 3, ods. 8, § 46 Tr. zák. na nepodmienečný trest odňatia slobody v trvaní 10 rokov. Podľa § 48 ods. 3 písm. b/ Tr. zák. na výkon trestu odňatia slobody bol zaradený do ústavu s maximálnym stupňom stráženia. Podľa § 65 ods. 1, ods. 3 Tr. zák. bol mu uložený trest vyhostenia na 10 rokov.

Krajský súd v Banskej Bystrici uznesením z 30. apríla 2015, sp. zn. 2 To 109/2014, podľa § 319 Tr. por. zamietol odvolanie aj obvinenému 3/ I. M..

Uznesenie krajského súdu napadol 1. decembra 2015 dovolaním z dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods.

I písm. c/ Tr. por. obvinený I. M. prostredníctvom obhajcu JUDr. Petra Múkera. Dôvodil v ňom tým, že v prípravnom konaní aj v konaní pred okresným súdom mu nebol zabezpečený tlmočník, prekladateľ do jeho rodného jazyka bengálčiny, ale ani do jazyka, ktorý by bol pre neho dostatočne zrozumiteľný, alebo ktorému rozumie. Toto právo vychádza z čl. 47 ods. 4 Ústavy Slovenskej republiky, čl. 37 ods. 4 Listiny základných práv a slobôd a § 2 ods. 20, § 28, § 29 Tr. por. Výšetrovateľ polície, keď bol vo väzbe mu oznámil, že nevie zabezpečiť tlmočníka, prekladateľa do bengálskeho jazyka neodkladne, zabezpečil by ho až do 6 - 9 mesiacov, a preto mu ustanovil tlmočníka do jazyka Urdu, ale tento jazyk mu nie je zrozumiteľný, aj keď patrí do jednej skupiny jazykov. Nerozumel celému trestnému spisu z prípravného konania a ani poučeniu, nerozumel celému konaniu pred súdom, písomnosti boli v jazyku pre neho nezrozumiteľného. Nemal možnosť sa vyjadriť ku všetkým skutočnostiam kladených mu za vinu v prípravnom konaní a ani v konaní pred súdom, lebo nerozumel prekladu a s obhajkyňou sa nemohol radiť po každom vykonanom dôkaze, ako sa má k nemu vyjadriť. S obhajkyňou mal iba jednu poradu, keď bol vo väzbe a pred začiatkom pojednávania bol s ňou 5 minút. V ďalšom poukázal na nezrovnalosti v skutkových zisteniach. Na súde sa domáhal povedať všetko, čo v tejto veci vedel, nebolo mu to však umožnené údajne pre veľký počet obvinených. V podaní z 12. decembra 2016 k vyjadreniu prokurátora zotrval na dovolaní, pričom zdôraznil, že prokurátor sa nevyjadril k najzávažnejším dovolacím skutočnostiam a to, že nerozumel tlmočníkovi - prekladateľovi, že s obhajcom sa nevedel poradiť z dôvodu, že tento neovládal jeho rodný bengálčinu. Navrhol, aby najvyšší súd vyslovil, že rozsudkom okresného súdu a uznesením krajského súdu bol porušený zákon zásadným spôsobom v oblasti práva na obhajobu, lebo nemal tlmočníka, prekladateľa, aby zrušil napadnuté rozhodnutia v celom rozsahu a prikázal okresnému súdu, aby vec v potrebnom rozsahu znovu prerokoval a rozhodol.

Prokurátor vo vyjadrení z 21. januára 2016 k dovolaniu obvineného I. M. uviedol, že hlavné pojednávanie a verejné pojednávanie bolo vykonané za účasti tlmočníka a obhajcu a vo väčšine prípadov aj za účasti obvineného. V zápisniciach o hlavnom pojednávaní nie sú uvedené námietky proti priebehu konania. Navrhol, aby najvyšší súd na neverejnom zasadnutí bez preskúmania veci dovolanie obvineného odmietol, lebo je zrejme, že nie sú splnené dôvody podľa § 371 ods. 1 Tr. por.

Prvostupňový súd spis s dovolaním obvineného I. M. predložil dovolaciemu súdu, ktorý vyjadrenie prokurátora 5. decembra 2016 zaslal na vedomie obhajcovi a obvinenému.

Najvyšší súd po predložení veci zistil, že dovolanie proti napadnutému uzneseniu je prípustné (§ 368 ods. 2 písm. h/ Tr. por.), bolo podané oprávnenou osobou (§ 369 ods. 2 písm. b/, ods. 4 Tr. por.) a v zákonom stanovenej lehote a mieste (§ 370 ods. 1, ods. 3 Tr. por.). Dovolanie bolo podané prostredníctvom obhajcu v zmysle § 373 ods. 1, ods. 2 Tr. por., za splnenia ustanovenia § 373 Tr. por. a spĺňa aj obsahové náležitosti uvedené v § 374 Tr. por. Nie je daný dôvod na postup súdu podľa § 382 písm. a/, písm. b/, písm. d/, písm. e/ a písm. f/ Tr. por. Podľa § 385 Tr. por. dovolací súd je viazaný dôvodmi dovolania, ktoré sú v ňom uvedené. Dovolací súd po preskúmaní spisového materiálu zistil, že dovolanie obvineného nie je dôvodné.

Obvinený dovolací dôvod vidí výlučne v tom, že v prípravnom konaní a v konaní pred súdom nemal tlmočníka - prekladateľa, ktorý by mu pri úkone tlmočil a písomnosti prekladal do jazyka, ktorému by rozumel. V dôsledku toho nemohol uplatniť právo na obhajobu. O tejto skutočnosti, podľa jeho vyjadrenia, vedel už na samotnom začiatku trestného konania a napriek tomu túto skutočnosť nenamietal už v prípravnom konaní a ani v konaní pred súdom prvého a druhého stupňa.

V prípravnom konaní bol opatrením vyšetrovateľa PZ z 10. marca 2009, ČVS: UHCP-88/NJ-S-2009 (zv. 6, čl. 1281) do konania pribratý tlmočník I. V. z jazyka Hindi do jazyka slovenského a naopak. Pri výsluchu 10. marca 2009 (zv. 5, čl. 845-851) obvinený I. M. v prítomnosti ustanovenej obhajkyne JUDr. Anny Šeligovej uviedol, že nemá žiadne námietky, aby jeho výsluch tlmočil prítomný tlmočník Mohammad Ikram. Vo výpovedi obvineného z 22. mája 2009 (č.l.853-854) je uvedené, že výsluch bol vykonávaný v prítomnosti obhajkyne a tlmočený tlmočníkom Ikram Muhammadom z jazyka bangladéšskeho do slovenského a naopak. Vo výpovedi obvineného z 27. novembra 2009 (č.l. 855-856)

je uvedené, že po porade s obhajkyňou sa výslovne vzdal práv byť vyrozumený o preštudovaní vyšetrovacieho spisu po skončení vyšetrovania a podať návrhy na jeho doplnenie, stačí o tomto úkone upovedomiť obhajkyňu. Pri preštudovaní vyšetrovacieho spisu 14. apríla 2010, ČVS: UHCP-88/NJ-S-2008 (zv. 20, č.l. 5137) v neprítomnosti obvineného obhajkyňa JUDr. Anna Šeligová uviedla, že v tejto veci bola vždy vyšetrovateľom riadne vyrozumená o všetkých úkonoch, ktoré sa vykonali, preto ak sa ich nezúčastnila, nežiada ich opakovanie. Z týchto listín nevyplýva, že by obvinený alebo jeho obhajkyňa namietali akýmkoľvek spôsobom osobu tlmočníka z dôvodu, že obvinený I. M. nerozumie prekladu, alebo tlmočeniu z jazyka slovenského do jazyka hindi.

V konaní pred prvostupňovým súdom bol opatrením predsedu senátu z 19. augusta 2011, sp. zn. 1 T 96/2010 (č.l. 5391) prirátaný tlmočník a prekladateľ z jazyka hindi, punjab a urdu do jazyka slovenského a opačne I. V., ktorý bol prítomný na všetkých úkonoch, kde bola jeho prítomnosť potrebná, najmä na preklad obžaloby a výzvy súdu podľa § 240 ods. 3 Tr. por. a tlmočenia výpovedí obvinených na jednotlivých hlavných pojednaniach.

Zo zápisnice o verejnom zasadnutí o predbežnom prejednaní obžaloby z 13. februára 2012 (zv. 21, č.l. 5477) vyplýva, že sa ho zúčastnil aj obvinený I. M. a jeho obhajkyňa, pričom tento obvinený prehlásil, že súhlasí, aby sa ďalšie verejné zasadnutia konali v jeho neprítomnosti.

Zo zápisnic o hlavnom pojednávaní a verejnom zasadnutí nevyplýva, že by obvinený namietal tlmočenie alebo preklady. Na hlavnom pojednávaní 03.09.2012 (zv. 22, č.l. 5613 - 5614) využil právo nevypovedať, a preto jeho výpoveď z prípravného konania bola prečítaná a následne dal súhlas, aby sa ďalšie hlavné pojednania konali v jeho neprítomnosti podľa § 252 ods. 3 Tr. por. V odôvodnení odvolania neuviedol nič, čo by sa týkalo jeho obhajobných práv alebo práva na tlmočníka - prekladateľa v jeho rodnom jazyku. Naopak v odvolaní napádal iba skutkové zistenia a na podklade toho navrhol zrušiť napadnutý rozsudok a oslobodiť ho spod obžaloby.

V zmysle § 28 ods. 1 Tr. por. ak je potrebné pretlmočiť obsah výpovede alebo ak osoba uvedená v § 2 ods. 20 vyhlási, že nerozumie jazyku, v ktorom sa konanie vedie, alebo nehovorí týmto jazykom, prirátanie sa tlmočníka opatrením. Tlmočníkom môže byť výnimočne aj zapisovateľ. Ak obvinený využije svoje právo podľa § 2 ods. 20, prirátaný tlmočník pretlmočí na jeho žiadosť aj jeho poradu s obhajcom v priebehu alebo v priamej súvislosti s procesným úkonom, s podaním opravného prostriedku alebo s inými procesnými podaniami. Podľa ods. 3 tohto ustanovenia ak si osoba podľa § 2 ods. 20 zvolí jazyk, na ktorý nie je v zozname tlmočníkov zapísaný žiadny tlmočník alebo vec neznesie odklad a zapísaní tlmočníci sú nedosiahnuteľní, prirátanie orgán činný v trestnom konaní alebo súd tlmočníka na úradný jazyk štátu, ktorého je táto osoba štátnym občanom, alebo v ktorom má bydlisko a ktorému táto osoba rozumie.

Nepribratie tlmočníka - prekladateľa do konania by bolo skutočne ukrátením práva na obhajobu a dôvodom ku zrušeniu napadnutého rozsudku. V danej veci bol však tlmočník - prekladateľ prirátaný, pričom obvinený jeho tlmočenie a preklad nenamietal v tom smere, že tlmočeniu a prekladu nerozumie. Obvinený mal navyše možnosť zvoliť si obhajcu, ktorý by rozumel jeho rodnej reči, čo však nevyužil. Za daného stavu preto nemôže byť naplnený dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. c/ Tr. por.

V zmysle § 371 ods. 4 Tr. por. dôvody podľa odseku 1 písm. a/ až písm. g/ (teda aj pod písm. c/) nemožno použiť, ak táto okolnosť bola tomu, kto podáva dovolanie, známa už v pôvodnom konaní a nenamietal ju najneskôr v konaní pred odvolacím súdom; to neplatí, ak dovolanie podáva minister spravodlivosti. Podnet podľa odseku 3 nemožno použiť na podanie dovolania, ak ho podala osoba uvedená v § 369 ods. 2 alebo ods. 5, namietaná okolnosť bola tejto osobe známa už v pôvodnom konaní a nebola namietaná najneskôr v konaní pred odvolacím súdom.

Pre úspešné uplatnenie dovolacích dôvodov podľa písm. a/ až písm. g/ ods. 1 § 371 Tr. por. zákon vyžaduje nielen naplnenie týchto dovolacích dôvodov, ale súčasne, aby obvinený tieto porušenia namietal najneskôr v odvolacom konaní.

Vyjadrené preukazuje, že k zásadnému porušeniu práv obvineného na obhajobu v prípravnom konaní a v konaní pred rozhodujúcimi súdmi nedošlo. Obvinený toto porušenie vyvodzuje iba z toho, že do konania nebol pribratý tlmočník - prekladateľ z jazyka bengálskeho, ale z jazyka urdu, ktorý síce patrí do jednej skupiny jazykov, ktorému však nerozumie. V celom konaní to ale nenamietal a urobil tak až v dovolaní. Navyše dovolanie z dôvodu § 371 ods. 1 písm. c/ Tr. por. nie je prípustné pre ustanovenie § 371 ods. 4 Tr. por.

Na podklade týchto úvah Najvyšší súd Slovenskej republiky dovolanie obvineného podľa § 382 písm. c/ Tr. por. odmietol.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu opravný prostriedok nie je prípustný.